

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Державна політика та врядування

Шифр та назва спеціальності

281 – Публічне управління та адміністрування

Інститут

ІНІ соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Адміністративний менеджмент

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Спеціальна(фахова), вибіркова

Семестр

2

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Круглов Віталій Вікторович

Vitalii.Kruhlov@khp.edu.ua

Доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри соціології і публічного управління

Науково-педагогічний стаж - понад 10 років. Досвід роботи в органах державної влади - 20 років. Автор понад 200 наукових та навчально-методичних праць.

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/professors-ko-vikladats-kij-sklad/>

Загальна інформація

Анотація

Курс «Державна політика та врядування» спрямований на формування у студентів знання та навичок, що дозволять своєчасно виявляти назрілі проблеми розвитку суспільства, вати їх, установлювати причини виникнення, складність, суперечливість і знаходити шляхи розв'язання на основі вироблення державної політики та врядування. У ході навчання здобувачі дізнаються про методи та засоби прийняття відповідних державно-політичних рішень, спрямованих на розв'язання певної проблеми врядування, алгоритми та методики розроблення державних програм, їх ефективності та інструментів реалізації, отримують навички управління інноваціями, ресурсами, ризиками, процесами, змінами, якістю відповідно до моделей New Public Management і Good Governance, DEG/EDGE, цілей сталого розвитку України.

Мета та цілі дисципліни

Навчальна дисципліна спрямована на оволодіння теоретичними знаннями з питань державної політики та врядування та врядування та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів технологій та процедур, які задіяні в аналітичному прогнозуванні, формуванні та прийнятті державної політики та врядування.

Формат занять

Лекції, практичні заняття, консультації. Індивідуальне завдання - реферат. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

ЗК02. Здатність переосмислювати наявне та створювати нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі соціальні, наукові, культурні, етичні та інші проблеми.

ЗК03. Здатність ініціювати дослідницько-інноваційні проекти та автономно працювати під час їх реалізації.

ЗК06. Здатність комплексно вирішувати значущі проблеми суспільного розвитку.

ЗК07. Здатність до критичного, оцінки та синтезу нових і комплексних ідей.

СК03. Здатність забезпечувати належний рівень якості наукових/науково-методичних продуктів, послуг чи процесів.

СК04. Здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку на загальнодержавному, регіональному, місцевому та на рівні організації.

СК 11. Здатність до розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення публічного управління та адміністрування.

СК 12. Здатність до використання новітніх технологій, проведення моніторингу і забезпечення ефективного контролю в системі публічного управління.

Результати навчання

РН01. Знати наукові концепції (теорії), термінологію, історію розвитку та сучасний стан наукових знань, ідентифікувати теоретичні й практичні проблеми з публічного управління та адміністрування.

РН03. Знати та уміти застосовувати загальні та спеціальні методи наукового пізнання, закони, закономірності та принципи управління для розв'язання проблем публічного управління та адміністрування.

РН07. Уміти розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

РН08. Уміти готувати проектні запити на фінансування наукових досліджень, розробляти програмні документи (стратегії, програми, концепції) виходячи із зарубіжного досвіду, оцінки правового і ресурсного забезпечення та добору адекватних механізмів розвитку публічного управління та адміністрування.

РН10. Уміти адаптувати й застосовувати сучасні моделі/підходи до управління та адміністрування, а також міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації організаційних структур управління на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

РН12. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного соціальних досліджень, наявні соціологічні дані.

РН13. Критично вати та узагальнювати результати власних досліджень і доробок інших дослідників у контексті всього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної наукової проблеми.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредити ECTS): денна форма: лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.; заочна форма: лекції – 4 год., практичні заняття – 2 год., самостійна робота – 114 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: «Правове регулювання публічного управління в Україні», «Ризик-менеджмент в системі прийняття управлінських рішень», «Система публічного управління в Україні», «Глобалізація і політика національної безпеки»

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час проведення лекційних занять з навчальної дисципліни передбачено застосування таких методів навчання: пояснювальне-ілюстративний метод; метод проблемного викладення; частково-пошуковий.

Під час проведення семінарських занять застосовується: частково-пошуковий, або евристичний метод (під час виконання індивідуальних завдань) та дослідницький.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Теоретичні та методологічні основи державної політики та врядування та врядування
Сутність державної політики та врядування та врядування. Об'єкт та предмет дисципліни. Мета та завдання державної політики та врядування. Основні теоретичні підходи до державної політики та врядування та врядування. Оцінювання: загальна модель. Методи оцінювання державної політики та врядування.

Тема 2. Основні етапи розвитку державної політики та врядування та врядування
Сутність наукової парадигми державної політики та врядування. Історіографічний доробок вчених. Становлення державної політики та врядування як окремої сфери дослідження. Сутність джерельної бази з державної політики та врядування. Види джерел з державної політики та врядування. Вітчизняні джерела з державної політики та врядування. Зарубіжні джерела з державної політики та врядування.

Тема 3. Державна політика як предмет політичного
Державна політика: сутність, функції, напрямки. Інструменти державної політики та врядування. Законодавчі акти. Послуги. Економічні важелі. Основні етапи процесу державної політики та врядування. Здійснення політики. Оцінювання політики.

Тема 4. Процес і технології державної політики та врядування
Класифікація підходів до державної політики та врядування. Характеристики державної політики та врядування. Форми державної політики та врядування. Основні етапи державної політики та врядування. Демократична політика та аналіз політики.

Тема 5. Типологія державної політики та врядування та модельний аналіз публічно-політичних процесів
Сутність типології державної політики та врядування. Дослідження типів державної політики та врядування. Інформаційно-аналітичні процеси в аналізі державної політики та врядування. Модельний аналіз державно-політичних процесів. Моделі досягнення державно-політичних процесів. Раціональна модель досягнення державно-політичних рішень. Інкрементальна (нарощувальна) модель. Елітна модель досягнення державно-політичних рішень.

Тема 6. Особливості дослідження державно-політичних рішень
Публічно-політичні рішення: сутність та функції. Основні наукові підходи до визначення процесу прийняття рішень. Сучасні публічно-політичні рішення.

Тема 7. Вироблення та аналіз альтернатив державно-управлінського рішення
Організаційні складові процесу вироблення альтернатив. Описовий підхід. Сценарний підхід. Вибір альтернатив. Метод «мозкового штурму». Метод «Дельфі».

Тема 8. Впровадження державно-політичних рішень в кризових умовах
Сутність та структура впровадження політики. Інструменти та методи реалізації політичних рішень. Організаційно-розпорядчі методи. Методи опосередкованого впливу. Соціально-психологічні методи. Моделі впровадження політики. Критерії, що мають враховуватися при розробці політики в кризовій ситуації. Роль і значення комунікації у впровадженні державних рішень під час кризових ситуацій. Міжнародний досвід, який може бути адаптований до специфічних умов національних криз.

Теми практичних занять

Тема 1. Предмет і основні аспекти державної політики та врядування
Актуальність вивчення державної політики та врядування та характеристика основних аспектів наукового напрямку

Тема 2. Регулювання діяльності центрів державної політики та врядування в Україні

Потреби державної політики та врядування. Суб'єкти наукової та методологічної діяльності у сфері державної політики та врядування

Тема 3. Вплив інститутів громадянського суспільства на публічну політику

Інститути громадянського суспільства, їх місце та роль у формуванні державної політики та врядування.

Тема 4. Аналіз взаємозалежності суспільних умов і державної політики та врядування

Форми державної політики та врядування. Демократична політика та вплив суспільних умов на формування державної політики та врядування.

Тема 5. Механізми впливу політичних, фінансових та регіональних еліт на формування державної політики та врядування

Вплив на публічну політику груп інтересів. Зацікавлені сторони у формуванні державної політики та врядування.

Тема 6. Моделі та технології циклу прийняття публічно-політичних рішень

Моделі реалізації публічно-політичних процесів. Процеси та технології формування політики.

Тема 7. Розробка та аналіз альтернатив публічно-політичних рішень

Підходи до можливих сценаріїв. Прогнозування альтернативних варіантів політики

Тема 8. Раціональність вибору альтернатив публічно-політичних рішень в кризових умовах

Практичне застосування моделей впровадження державної політики та врядування.

Організаційно-розпорядчі методи вибору альтернатив. Використання аналізу сценаріїв, прогнозування і моделювання для підтримки процесу прийняття рішень. Роль аналітичних центрів і експертних груп у кризовому управлінні. Найбільш ефективні стратегії впровадження і моніторингу рішень.

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Студентам також рекомендуються додаткові матеріали (відео, статті, нормативно-правові акти) для самостійного вивчення та аналізу

Курс передбачає виконання індивідуального завдання у вигляді реферату та представлення його як презентації за темою курсу, що студент вільно обирає з числа тем, які пропонуються або узгоджує з викладачем ініціативну тематику.

Література та навчальні матеріали

1. Аналіз державної політики та прийняття рішень парламентом України у здійсненні конституційних функцій: Посібник. К. : НАДУ, 2010. 88 с.
  2. Вступ до публічної політики : навч. посіб. / П. Г. Радько, С. М. Приходько, Т. А. Непокупна та ін. ; 3-тє вид., перероб. і доп. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2022. 188 с.
  3. Державна політика : підручник / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; ред. кол. : Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]. К. : НАДУ, 2014. 448 с.
  4. Державна економічна політика регіонального розвитку : навчальний посібник [М. А. Латинін, О. Ю. Бобровська, Г. О. Дорошенко та ін. ; за заг. ред. проф. М. А. Латиніна, проф. В. Б. Родченка]. Х. : Вид-во ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2016. 420 с.
  5. Кривоконь Н. І. Проблеми соціальної роботи та соціальної політики в Україні : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Черніг. держ. технол. ун-т. Чернігів : ЧДТУ, 2012. 319 с.
  6. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2012. 352 с.
  7. Мамонтова Е. В., Краснопольська Т. М. Публічна політика : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса : Фенікс, 2020. 84 с.
  8. Навчальний дистанційний курс «Аналіз публічної політики». Київ, 2020. 144 с.
- Неділько А.І., Задорожний В.П., Бойко В.В. Публічна політика: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 225с.

9. Новакова О.В., Пашина Н.П. Аналіз державної політики: навчальний посібник. Вид. 2-е, перероб. і доп. Маріуполь: Вид-во Маріупольського державного університету, 2017. 304 с.
10. Hill M., Varone F. The Public Policy Process. Routledge. 2021. 400 p.
11. Weimer D., Vining A. Policy Analysis. Concepts and Practice. Routledge. 2017. 502 p.

Додаткова література

1. Вступ до політичної аналітики: Навч. посіб. / Авт. кол.: С.О. Телешун, О.Р. Титаренко, І.В. Рейтерович, С.І. Вировий; За заг. ред. С.О.Телешуна. К.: Вид-во НАДУ, 2006. 220 с.
2. Гошовська В.А., Мироненко П.В., Босак О.З. Аналіз державної політики та прийняття управлінських рішень: навч.-метод. посіб. К.: НАДУ, 2010. 88 с.
3. Державна політика: аналіз та механізми впровадження: конспект лекцій / Укладачі: В. П.Садковий, С. М. Домбровська, І. М. Лопатченко, А. В. Антонов – Х. : НУЦЗУ, 2019. 65 с.
4. Ковтун О. І. Державне регулювання економіки : практикум. К. : Ліра-М, 2012. 340 с.
5. Мироненко П. В. Форма державного правління як концептуальна і практична проблема: досвід України. Політологічний вісник. Збірн. наук. праць. К.: "ІНТАС", 2011. Вип. 52. С. 219-228.
6. Новакова О. В. Політичний процес: сутність та сучасні тенденції розвитку: Навчальний посібник. Луганськ, «Елтон-2», 2010. 244 с.
7. Tarasenko I., Kruhlov V., Stepanenko T., Moroz G., Lebedchenko V. Public-Private Partnerships in Natural Resource Management as a Basis for the Implementation of the Ecological and Economic Security Doctrine of Ukraine's Development. Journal of Law and Sustainable Development. 2023. №11(3). P. e819.
8. Kruhlov V., Dzhyhora O., Trubakov Y., Kotsur V. Buryk Z. The Strategic Role of the State in Stimulating and Supporting Economic Growth: Tools, Policies and Influence on the Modern Economic Paradigm. Economic Affairs (New Delhi). 2023. № 68(04). P. 2289-2304..

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються з результатів оцінювання у вигляді диференційованого заліку (40%) та поточного оцінювання (60%).
 Диференційований залік: усне завдання (2 запитання з теорії) та усна доповідь.
 Поточне оцінювання: 2 онлайн тести та вирішення практичних завдань (по 20%), та індивідуального завдання (20%).

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.2024

Дата погодження, підпис

28.06.2024

Гарант ОП
Віталій КРУГЛОВ